

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

meddelat i Stockholm den 14 maj 2012

Mål nr

Ö 1803-10

PARTER

1. Bandteknik i Jönköping Aktiebolags i likvidation konkursbo, 556283-9463
c/o advokat C G H

Ombud: Jur.kand. D S

Samma adress

2. Swedbank AB (publ), 502017-7753
105 34 Stockholm

Ombud: Bankjurist L U

Swedbank AB

Box 1217

351 12 Växjö

SAKEN

Fordran

Dok.Id 67630

HÖGSTA DOMSTOLEN	Postadress	Telefon 08-561 666 00	Expeditionstid
Riddarhustorget 8	Box 2066	Telefax 08-561 666 86	08:45-12:00
	103 12 Stockholm	E-post:	13:15-15:00
		hogsta.domstolen@dom.se	
		www.hogstadamstolen.se	

**BESLUT OM HÄNSKJUTANDE ENLIGT 56 KAP. 13 §
RÄTTEGÅNGSBALKEN**

Växjö tingsrätts beslut 2010-04-16 i mål T 2525-09

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen förklarar att en av ett aktiebolags styrelse utfärdad fullmakt att företräda bolaget upphör att gälla när bolaget träder i likvidation och likvidator är utsedd.

SKÄL

Bakgrund

1. Bandteknik i Jönköping Aktiebolag träffade den 8 augusti 2006 ett avtal med Swedbank AB (publ) om internetbank för bolagets konto. För att kunna utnyttja tjänsterna på internetbanken krävde banken att bolaget skulle ge fullmakt åt en fysisk person att vara företagsanvändare och behörighetsadministratör. Bolaget lämnade genom sin ende styrelseledamot D A sådan fullmakt åt D A.
2. Bolagsverket beslutade den 23 oktober 2007 att bolaget skulle träda i likvidation och utsåg likvidator. D A verkställde den 3 december 2007 via internetbanken en utbetalning om 40 000 kr från bolagets konto till banken. Dagen efter utbetalningen försattes bolaget i konkurs.

3. Bandteknik i Jönköping Aktiebolags i likvidation konkursbo har vid tingsrätten yrkat att Swedbank ska förpliktas att till konkursboet betala 40 000 kr jämte ränta. Till grund för talan har konkursboet anfört i första hand att fullmakten upphörde att gälla i och med att bolaget trädde i likvidation och likvidator utsågs, och i andra hand att fullmakten saknade verkan under likvidationen eftersom identitet förelåg mellan fullmäktigen och Bandtekniks styrelse.

4. Swedbank har bestritt käromålet och som grund åberopat att betalningen som fullmäktigen gjorde till banken är giltig och bindande för konkursboet. Banken har anfört att det förhållandet att ett aktiebolag träder i likvidation inte medför att en av styrelsen före likvidationsbeslutet utfärdad fullmakt med automatik blir ogiltig. Fullmakten gäller i stället till dess att den återkallas. Enligt banken saknar det rättslig betydelse att styrelsens enda medlem och fullmäktigen är samma person.

5. Tingsrätten har med stöd av 56 kap. 13 § rättegångsbalken till Högsta domstolens prövning hänskjutit följande frågor.

- Upphör en av ett aktiebolags styrelse utfärdad fullmakt automatiskt att gälla när bolaget träder i likvidation och likvidator är utsedd?
- Ska, med tillämpning av 25 kap. 30 § aktiebolagslagen (2005:551), en av ett aktiebolags styrelse utfärdad fullmakt sakna verkan när aktiebolaget är i likvidation och likvidator är utsedd av det skälet att identitet föreligger mellan fullmäktigen och aktiebolagets styrelse?

6. Högsta domstolen har meddelat prövningstillstånd beträffande dessa frågor.

Högsta domstolens bedömning av frågorna

7. En fullmakt gäller som utgångspunkt till dess den återkallas. Av 12 § avtalslagen följer att en fullmaktsgivare som vill att en fullmakt inte längre ska

gälla har att vidta vissa åtgärder för att återkallelse ska anses ha skett. I de efterföljande paragraferna ges exempel på hur återkallelse ska ske beträffande de vanligaste fullmaktsformerna (se NJA II 1915 s. 198). Därutöver finns i lagen särskilt angivna förhållanden som kan påverka en fullmakts giltighet. När en fullmaktsgivare dör fortsätter fullmakten som regel att gälla (21 §). Om däremot fullmaktsgivaren får en förvaltare förordnad för sig eller försätts i konkurs, är huvudregeln att fullmakten förfaller (22 och 23 §§). De senare händelserna kan inte antas vara de enda situationer där fullmakter upphör att gälla utan återkallelse.

8. Kompetensen att för ett aktiebolag utfärda och återkalla en fullmakt tillkommer styrelsen och verkställande direktören (8 kap. 35 och 36 §§ aktiebolagslagen). Denna kompetens tillkommer inte styrelsen eller verkställande direktören som individer utan som bolagsorgan. En fullmakt har således verkan även sedan ledamöterna i styrelsen har bytts ut eller en ny verkställande direktör har utsetts i bolaget (se t.ex. Torsten Sandström, Svensk aktiebolagsrätt, 3 uppl., 2010, s. 228 ff.).

9. Likvidatorns uppdrag att genomföra likvidationen och få till stånd en skyndsam och för aktieägarna gynnsam avveckling av bolaget (25 kap. 35 § aktiebolagslagen) är något annat än det uppdrag som en ny styrelse eller en ny verkställande direktör har vid normal drift av bolaget. För genomförandet av sitt uppdrag träder likvidatorn i både styrelsens och verkställande direktörens ställe, med rätt för likvidatorn att företräda bolaget (25 kap. 30 § aktiebolagslagen). Av detta skäl anses även en tidigare av styrelsen utsedd s.k. särskild firmatecknare förlora sin rätt att företräda bolaget, även om detta inte uttryckligen har angetts i lagen (jfr t.ex. prop. 2000/01:150 s. 107 och prop. 2004/05:85 s. 490).

10. Det föreligger inte någon principiell skillnad mellan en särskild firmatecknarens och en fullmäktigs möjlighet att företräda bolaget gentemot tredje

man. Det har bl.a. mot denna bakgrund i den juridiska litteraturen hävdats att de fullmakter som styrelsen eller verkställande direktören har utfärdat för andra att företräda bolaget får antas upphöra att gälla genom att likvidatorn tillträder sitt uppdrag (Stefan Lindskog, Aktiebolagslagen, 12:e och 13:e kap., Kapitalskydd och likvidation, 2 uppl., 1995, s. 296 samt Erik Nerep och Per Samuelsson, Aktiebolagslagen, En lagkommentar, Kapitel 23–32, 2007, s. 252).

11. Likvidatorns arbete med att avveckla bolaget, och därigenom uppnå syftet med likvidationsinstitutet, skulle många gånger försvåras om det fanns utestående fullmakter som gav någon annan möjlighet att förfoga över bolagets tillgångar och ikläda bolaget nya förpliktelser. Eftersom likvidatorn bär ansvaret för förvaltningen bör han också ha ensam rådighet över bolagets samtliga ekonomiska förehavanden, låt vara att han i sin tur kan ge fullmakt åt någon annan att företräda bolaget under likvidationen.

12. För det fall en fullmakt anses ha upphört i och med likvidationen kan en därefter av fullmäktigen vidtagen rättshandling i efterhand godkännas av likvidatorn om den skulle visa sig förmånlig. Några beaktansvärda förluster för likvidationsbolaget uppstår således inte i en sådan situation.

13. Övervägande skäl talar för att en fullmakt som ett aktiebolags styrelse utfärdat för någon att företräda bolaget upphör att gälla när bolaget träder i likvidation och likvidator har utsetts. Den första av de två hänskjutna frågorna ska besvaras i enlighet härmed.

14. Vid den angivna bedömningen saknas anledning för Högsta domstolen att uttala sig beträffande den andra frågan.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Leif Thorsson,
Ann-Christine Lindeblad, Ella Nyström, Göran Lambertz och
Svante O. Johansson (referent)
Föredragande justitiesekreterare: Karin Brandqvist